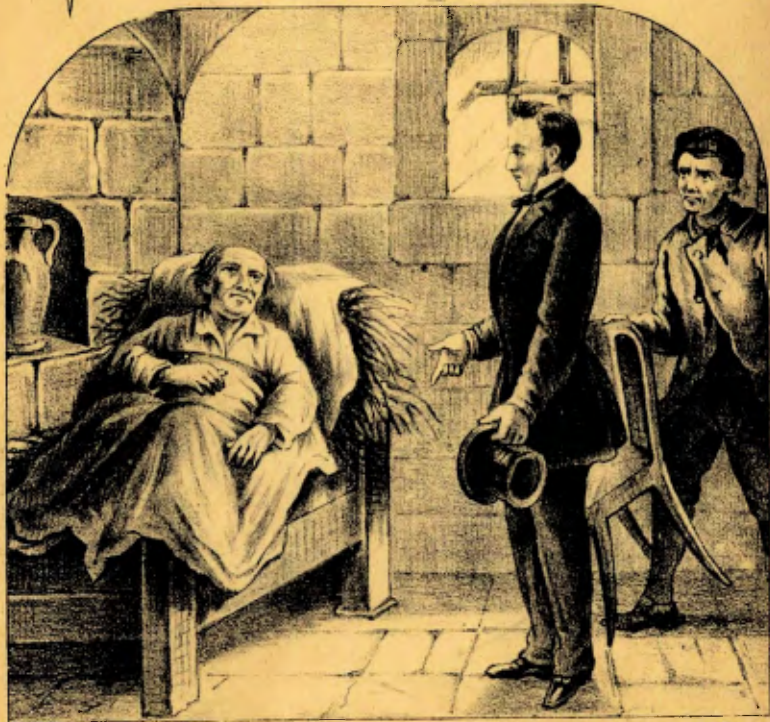


Tweede druk.

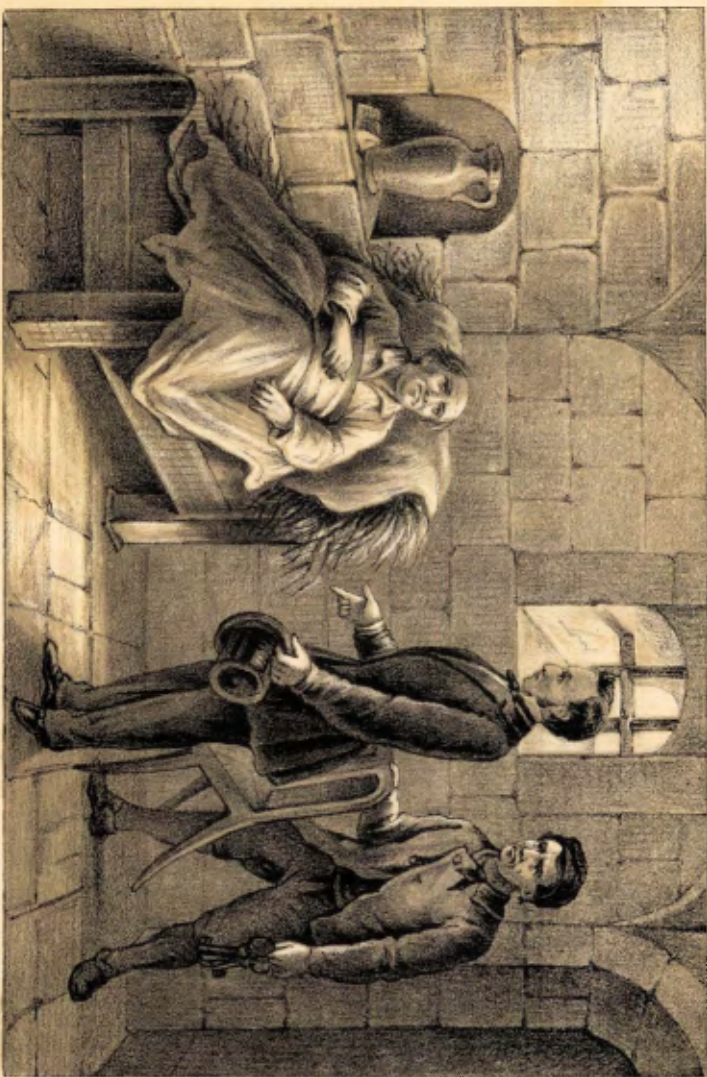
Vader en Zoon.

Met eene plaat.



Lith. Emrik & Binger

AMSTERDAM, HÖVEKER & ZONN.



Vader en Zoon.

J. van Kesterik & Bisschop, gr.

VADER EN ZOON.

UIT HET HOOGDUITSCH

VAN

H. R. WULLSCHLÄGEL,

in leven Bisschop der Broedergemeente.

TWEDE DEUK.

AMSTERDAM,

HÖVEKER & ZOON.

VADER EN ZOON.

De 25^{ste} Juni 1828 was voor den heer Robert Glimmer en zijn jonge vrouw een rechte feestdag. Ook van hen en hun huis, een kleine, aardige huurwoning in een dwarsstraat van een der Duitsche residentiesteden, kon heden het woord gezegd worden, waarmede eenmaal de Heiland den tollenaar Zacheus verblijdde, en dat de gelukkige vrouw haar echtgenoot bij zijn binnentreden toeriep: »Heden is dezen huize zaligheid geschied!" Zij hadden zelfs dubbel reden om verheugd te zijn, want vooreerst zou op dezen dag hun eerstgeborene, hun lieve Gustaaf, door den Heiligen Doop der gemeente van Christus ingelijfd worden. De jonge moeder was door eene, naar hare meening, lichte ongesteldheid verhinderd het heilig sacrament in de kerk bij te wonen, maar dit kon haar toch niet haar opgeruimde stemming ontrooven. En toen nu eenige oogenblikken later de pas gedoopte, zuigeling tehuis gebracht en bij haar in bed gelegd werd, kuste en zegende zij hem, terwijl haar mond overvloedig van dank jegens haar getrouwen God. Zij was een gelukkige moeder. Dat was de voornaamste reden harer vreugde.

Maar de echtgenooten hadden nog eene aanleiding tot blijdschap. Om deze goed te begrijpen moeten we even een blik werpen op de vroegere levensgeschiedenis van het paar. De heer Robert Glimmer was de zoon van een kantoorbe-

liende, die slechts matig zijn brood verdiend had, en dus bij zijn dood ook geen vermogen had nagelaten. Maar één ding had de jonge Glimmer van hem geërfd: een schoone hand van schrijven. Dit was de oorzaak, dat een hooggeplaatst justitiebeambte, die reeds zoo nu en dan zijn vader van werk voorzien had, hem tot copist aannam, ofschoon tegen zeer geringe verdienste. Daar zijn beschermer hem toen hij grooter werd als een talentvol jongeling leerde kennen, bezorgde hij hem eene betrekking aan de rekenkamer. Hier onderscheidde Robert Glimmer zich door vlijt en kennis, en werd daarom nog al begunstigd.

Na eenige jaren werd hij in eene betrekking geplaatst, waar hij, hoewel nog zuinig, in het onderhoud van een gezin kon voorzien. Hij huwde daarom met de dochter van een beambte, een meisje, dat hem wel geen bruidschat, maar toch een zeer kostelijk goed meebracht: een godvreezend hart.

Het jonge paar was gelukkig. De man verhinderde zijne vrouw niet in haar omgang met hare geestverwanten, en stond haar toe hunne gezelschappen bij te wonen; hij oefende zelf huisgodsdienst, door 's morgens en 's avonds een hoofdstuk uit den Bijbel voor te lezen. Zij beminde hem oprecht, terwijl zij hoopte, dat hij ongemerkt hoe langer hoe meer voor de goede zaak gewonnen worden zou, en met haar van ganscher harte hetzelfde hoofddoel zou kiezen. Toen hij nu in zijne blijdschap over de geboorte van zijn zoon den wensch te kennen gaf, dat deze jongen recht vroom worden zou, zooals zijne moeder was, toen verheugde zij zich zeer, want zij zag daarin niet alleen eene goedkeuring van hare gezindheid, maar ook zijn wensch en verlangen om hetzelfde leven aan te vangen. De gedachte daaraan verhoogde nog hare vreugde.

Tot nu toe hadden de echtgenooten wel hun dagelijksch brood gehad, maar zij hadden zich toch erg moeten behelpen,

want het inkomen van Glimmer was gering, en de onbemiddelde ouders der vrouw, die in de eerste jaren van het huwelijk hunner dochter kort na elkander overleden waren, hadden hun geen vermogen nagelaten. De man had reeds meermalen zijn ernstige vrees voor de toekomst geuit, maar de vrouw had steeds getracht hem die zorgen te verdrijven, door hem te wijzen op Gods trouw en vaderzorg. Zij wist immers, dat God de zijnen nooit verlaat, en daarom was zij nimmer bevreesd, en vraagde nooit: wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleeden?" Maar dat haar man onder die zorgen zoo gebukt ging, maakte haar dikwijls angstig, en wierp een donkere schaduw op haar geluk. Dit was ook nog op den morgen van den dag des doops het geval geweest. Toen zij hare vreugde over den lieven zuigeling te kennen gaf, stemde hij haar toe, maar voegde er toch de opmerking bij, dat de uitgaven, die toch reeds zoo opliepen, nu vooral nog veel hooger worden zouden. Deze opmerking had hare vreugde tamelijk bekoeld. Maar zie, juist toen men gereed stond zich met het kindje naar de kerk te begeven, kwam een regeringsbode met een brief van het ministerie binnentreden, waarbij de heer Glimmer bevorderd werd, en zoo doende een aardige verhooging van salaris ontving. Dit was de tweede reden voor hun tegenwoordige vreugde; voor de vrouw stellig de tweede, maar voor den man misschien wel de voornaamste.

»Nu zijn wij geholpen!" riep de heer Glimmer blijde uit, toen hij den brief doorgeloopen en zijne vrouw voorgelezen had: »nu behoeven wij ons niet meer zoo angstig te behelpen, en kunnen ook ons kind een beschaafde opvoeding geven. En dat is de eerste schrede voorwaarts. Als ik mij bekwaam toon voor mijn nieuwe betrekking, waaraan ik volstrekt niet twijfel, dan zal ik nog hooger klimmen en gij met mij."

Zijne van harte nederige vrouw verschrikte wel een weinig, toen zij deze woorden vol zelfvertrouwen hoorde. »Lieve man!» sprak zij, »ik verheug mij van harte over uwe bevordering. Ik weet ook zeer goed, dat zij welverdiend is voor het oog der menschen. Maar aan de zijde des Heeren is het genade, louter genade, die Hij ons en ons kindje bewezen heeft, zonder onze verdienste; daarom zullen wij Hem nederig dankbaar zijn, en Hem des te ijveriger dienen.»

De heer Glimmer zweeg; de woorden zijner getrouwe vrouw vonden geen weerklank in zijn hart. Zijne echtgenootte bemerkte dit, en het mengde een druppel droefheid in haar vreugdebeker. Toen echter haar man spoedig daarna eenige vriendelijke woorden tot haar richtte, en haar bad, hem een weinig zelfvertrouwen niet zoo hoog aan te rekenen, toen klaarde haar gelaat weder op. De brief erkende toch zelf, dat hij zich verdienstelijk gedragen had. Daarbij voelde hij in zich de kracht, om zijn nieuwe plichten getrouw te vervullen, en dat was niet in tegenspraak met hare opmerking dat zijne bevordering een genadig geschenk Gods was. Eindelijk zeide hij, dat hij zich voornamelijk om hare wille en om zijn lief kind over zijne promotie verheugde. En toen zij straks haar pas gedoopten zuigeling in de armen sloot en aan het harte drukte, dankte zij niet alleen voor die gave, maar ook voor de andere, die de Heer haar en haar man dien dag geschonken had.

Dat was het toppunt harer aardse vreugde geweest. Van dien dag af ging het met haar en met haar echtgenoot de diepte in, ofschoon op geheel verschillende wijze. Bij haar was het de uitwendige mensch, die vernederd werd, terwijl de inwendige zich hoe langer hoe meer verhief tot den oorsprong van licht en leven. Hare ongesteldheid was geene lichte en voorbijgaande, zooals de beide echtgenooten gheoopt

hadden. De verlangde dag, waarop zij weder haar bed zou kunnen verlaten, en zelf haar kindje verplegen, kwam maar niet. Toen zij eindelijk, tegen den raad des dokters in, beproefde op te staan, viel zij in onmacht, en moest dadelijk weder in het bed gedragen worden, dat zij niet meer zonder hulp verlaten zou. Langzamerhand verlamden al hare leden, zoodat zij ten laatste als een klein kind moest gehouden worden. Droevige uren doorleefde zij in de eenzaamheid, terwijl haar man in zijne zaken bezig was. Dikwijls weende zij heete tranen, en langen tijd waren gebeden om genezing de eenige, die zij voor zichzelf opzond naar den troon der genade, totdat zij eindelijk bidden kon om volkomen eenswillendheid met den waren Landman, die goedgevond zijne rank op die wijze te bekwamen, om meer vrucht te dragen. Maar ofschoon zij ook wandelde in het dal des doods, het ontbrak haar niet aan vriendelijke lichtstralen.

In het begin toonde haar man haar hartelijke deelneming; hij verpleegde haar zooveel hem mogelijk was, en zat dikwijls uren aan haar bed, wanneer hij van het kantoor huiswaarts gekeerd was. Dat deed der arme lijdende goed. Daarbij verhengde zij zich in de voordeelige ontwikkeling van haar lieveling. Wanneer hij haar vriendelijk toelachte, en meer en meer zijne leden leerde gebruiken, wanneer hij op haar bed klouterde, en zijn zachte poezele armpjes om haar hals sloeg, om haar te liefkozen, dan ging haar hart open, en kon zij voor een poosje haren jammer vergeten, om God voor haar geluk te danken. Ook was het Woord Gods eene lamp voor haar voet en een licht op haar pad. Menig gelukkig uurtje bracht zij door met het lezen van den Bijbel. Zij werd steeds vuriger in de gebeden, haar geest verhief zich meer en meer tot den Almachtige, die haar licht was; zij had steeds nauwer gemeenschap met Hem,

die ook tot haar gesproken had: »Gij zijt de mijne, zie Ik heb u in mijne handpalmen gegraveerd.»

Maar haar echtgenoot had, helaas! den tegenovergestelden wag ingeslagen. Terwijl zijn uitwendige mensch hoe langer hoe meer gelukkig werd, daalde de inwendige af langs het hellend vlak, dat ten verderve leidt. Uiterlijk ging het den heer Glinmer zeer goed. Toen hij eenmaal de opmerkzaamheid van zijne superieuren tot zich getrokken had, bleven deze hem met achting en vertrouwen behandelen. Meermalen droegen zij hem moeilijke zaken op, die hij voortdurend tot hun genoegen verrichtte. Ook met zijne medeambtenaren stond hij op goeden voet. Wel waren er eenigen, die hem benijdden, maar de meesten konden hem toch hunne achting niet weigeren. Zij zagen hem gaarne in hunne gezelschappen, en zochten voortdurend zijn omgang, want hij was steeds vroolijk en onderhoudend; zijne gesprekken waren boeiend, hij was een vriend en bevorderaar van de gezelligheid. Wat hem echter toescheen zijn geluk te zijn, was zijn ongeluk. Had hij zijne verheffing beschouwd zooals zijne vrouw op den doopdag van hun kind hem aangeraden had, dan zou hij niet door de gevaren daaraan verbonden overwonnen zijn geweest, hij zou zoowel inwendig als uitwendig voorwaarts gegaan zijn. Maar dat deed hij toen reeds niet, en later nog veel minder. De toejuiching der wereld bedwelmde hem. Hij liet zich meer en meer door hare begoochelingen verblinden, terwijl hij trachtte zich geheel van den invloed zijner vrouw te bevrijden. Aanvankelijk bracht hij, zooals ik reeds gezegd heb, menig uurtje aan het ziekbed zijner vrouw door, want haar zacht gevoel, hare liefde deden hem wel, haar innige godvreezendheid dwong hem tot achting, ofschoon hij die niet begrijpen en nog veel min zich eigen maken kon, en haar kernachtige en geestige gesprekken trokken hem nog altijd evenals vroeger aan.

Maar al gaandeweg werden zijne bezoeken zeldzamer en korter. In den regel sprak hij slechts eenige korte, onbeduidende woorden tot haar, en verwijderde zich dan, terwijl hij zich met drukke bezigheden verontschuldigde. Bijna nooit meer nam hij zijn zoontje in de armen of op de knie, zoodat eindelijk het kind schuw werd voor hem; doch hij scheen het nauwelijks te bemerken. Ten laatste bleef hij soms weken achtereen weg eer hij zijne vrouw kwam begroeten. Deze maakte hem eerst nog wel verwijtingen over zijn verwaarloozen van vrouw en kind; maar hij zocht en vond spoedig gronden genoeg, om zich in eigen oogen onschuldig te verklaren, zijn gedrag te rechtvaardigen en zoo de stem des gewetens tot zwijgen te dwingen. Hij rede-
neerde: »als ik een dag lang hard gewerkt heb, heb ik behoefte aan een weinig uitspanning, en die kan ik toch slecht in eene ziekenkamer vinden. En zoo ik al, ter wille mijner vrouw, geheel van alle verstrooïng afzag, dan zou ik het toch niet kunnen doen, omdat mijne gezondheid, zonder het genot van frissche lucht, spoedig verkwijnen zou; dus ben ik het wel aan mijne betrekking schuldig. Het zou toch een schreiend onrecht zijn, zoo mijne vrouw dit van mij verlangde; ik zou mij geheel onbekwaam maken voor mijn beroep. 't Is al erg genoeg dat de financiën zoo door die voortdurende ziekte lijden, zoodat ik behalve hare oppasser nog eene huishoudster noodig heb.»

Dat er nog andere redenen voor hem bestonden, om zijn arme lijdende vrouw zoo geheel te verlaten, was hij zichzelf nauwelijks bewust. Het is reeds opgemerkt, dat zijne vrienden hem gaarne bij zich zagen. Hij wist dit zeer goed, het vleide zijne ijdelheid. Aanvankelijk ging hij minder voor zijn eigen genoegen, dan wel om met zijne collega's op goeden voet te blijven, naar het Kasino en naar hunne sociëteit; maar spoedig vond hij ook veel meer smaak in de gesprek-

ken, die daar gehouden werden, dan in de liefelijke woorden zijner echtgenootte. En dit tot zijn bepaalde schade, want de laatsten veredelden zijn hart en zijne neigingen merkbaar, en de eersten, ofschoon zij meer in overaanstamming waren met zijn eigen gezindheid, trokken hem neder in het lage en gemeene. Zijne vrienden waren wel niet ruw en onbeschaafd, en er heerschte geen gemeene toon in hunne gesprekken, maar hunne beschaving was slechts een schitterend vernis, zooals de wereld het geeft, en dat alleen het uitwendig leven raakt, en niet de ware beschaving, die uit God is. De uiterlijke vormen werden streng in acht genomen, maar op de veredeling van hart en geest, op de vorderingen van den mensch in al wat lieflijk is en waarachtig, werd niet gelet. Men sprak over het nieuws van den dag, over politiek en dergelijken, en wanneer er genoeg geredekveld was, speelde men een kaartje, rookte, dronk en bleef zoo tot middernacht bijeen; meestal in eene atmosfeer, waarbij die van de ziekenkamer gezond genoemd worden kon. Helaas, men vergenoegde zich ten laatste niet meer met die zoogenaamd onschuldige dingen. Eenigen, die spoedig elkander als geestverwanten leerden kennen, en onder hen de heer Glimmer, gingen dieper doordringen in de politieke vraagstukken van den dag. Toen dit niet algemeen bijval vond, vormden zij een nieuwe club, die zich dikwijls in besloten kring verzamelde. Hier bleef het niet bij besprekingen van de politiek, maar men behandelde de daden van de regeering des lands, en critiseerde die zonder barmhartigheid. Men maakte plannen ter verbetering van den toestand des lands; men nam zich voor daarmede bij de eerste gelegenheid openlijk voor den dag te treden, en zoo noodig het bestaande systeem met geweld omver te werpen, en een ander — natuurlijk dat wat de club voor het beste hield — door te drijven. En die gelegenheid kwam.

Maar laat ons uit de politieke cluh nog eens naar de stille, vredige ziekenkamer terugkeeren. Der arme lijderes viel het eerst zwaar, de veranderde houding van haar innig geliefden man te verdragen. Ofschoon zij aanvankelijk trachtte hem te verontschuldigen, gevoelde zij toch dat hij wel degelijk schuld hebben moest. Hoe menigen heeten traan stortte zij over de meer en meer zich openbarende verandering van haar echtgenoot. Maar zooals zij gewoon was in moeilijke uren, nam zij ook nu haar toevlucht tot het gebed, en vond sterkte bij Hem, die ruste geeft aan allen, die vermoeid en heladen zijn, en die alle gebrokenen van harte geneest. Zij kon in waarheid zeggen, dat ofschoon haar echtgenoot haar verlaten had, de Heer haar toch niet had begeven of verlaten, en dat Hij haar hij al hare beproevingen toch nog stof tot vrede en dankbaarheid gaf. Hij had haar eene oppasster geschonken, die, hoewel zij uit den minderen stand was en geen beschaafde opvoeding genoten had, haar toch tot een geliefde vriendin was, aan wien zij haar geheele hart uitstorten kon. Want zij deelden samen één geloof, en wandelden beiden in de wegen des Heeren. Daarbij nam de vrouw met veel zorg haar beroep waar, en verpleegde de lijderes onvermoeid dag en nacht.

Haar kleine lieve Gustaaf groeide voordeelig op. Slechts om een uurtje versche lucht te scheppen verliet hij dagelijks de ziekenkamer. Verder waren zijne moeder en hare oppasster zijne wereld, zijn alles, en hij beminde haar vurig. Zij wezen hem van jongsaf op Hem, die onze liefde nog meer verdient dan de hartelijkste moeder, of de getrouwste verzorgster. Hij was een oplettend en leerzaam scholier. Vreugdetranen bevochtigden de oogen zijner moeder, als hij 's avonds de knietjes hoog en de handjes vouwde, om het avondgebedje op te zeggen, dat zij hem geleerd had. Dit was haar geluk, hare blijdschap!

Was onderwijl de geachte beambte, de overal gezochte vriend wel zoo gelukkig, als hij werkelijk schcen? Ach neen! Anderen meenden het wel, en bejijdden hem er om; maar als hij in de eenzaamheid was, gevoelde hij zich recht ongelukkig. Als hij een halven nacht in de club had doorgebracht, en daar een heftige redevoering had gehouden of aangehoord, en daarbij nog al duchtig de flesch aangesproken had, en dan tehuis kwam om vergeefs den slaap te zoeken, dan sprak zijn geweten menig ernstig woord tot hem, dan zag hij hoe arm en ellendig zijn hart eigenlijk was, en gevoelde hij bijna een afkeer van zichzelf. En wanneer hij na zulk een nacht, vermoeid en met hoofdpijn zich aan het werk begaf, terwijl hij zich onbekwaam gevoelde voor zijne bezigheden, dan zou hij ieder met onwil van zich gewezen hebben, die hem een gelukkig man genoemd had.

Maar gelijk de mug door het licht der kaars gelokt wordt, zoo ook de heer Glimmer door zijn club. Ofschoon hij uren doorleefde, waarin hij er ernstig aan dacht, zich uit de verlokkende kringen terug te trekken, zoo kon hij er toch niet toe besluiten; het kwam zelfs niet eens tot eene poging er toe. Want daar hij een der voornaamste woordvoerders was in de club, en zijne gedachten met geestdrift begroet werden, hield men het er voor, dat hij een was van hen, die het best wisten, wat het volk in zijne ontwikkeling belemmerde, en die ook wat zouden kunnen uitvoeren, als de tijd van handelen daar was. Hoe kon hij, op wien men zich verliet, van wien men alles hoopte, alles verwachtte, hij de voorste in de gelederen, zich terugtrekken? Het was onmogelijk. Er was voor hem maar *een* weg, hij meende voorwaarts, het was achterwaarts.

Het jaar 1830 brak aan, en daarmede ook de lang gewenschte tijd van handelen. In Frankrijk, de bakermat der revolutie, brak het vuur, dat reeds lang onder de asch ge

smeuld had, in lichte laaie vlam uit. De vonken vlogen tot in de naburige landen, en ontstaken ook daar den brand, want er was sedert lang brandstof in overvloed opgegaard, en er waren genoeg mannen bereid om het vuur zoo aan te blazen, dat het niet meer te blusschen zou zijn, voordat alles verteerd was, en de staten, geheel wedergeboren, als een phenix uit zijn asch verrijzen zouden. Zulk een vonk vloog ook in den staat, waar de heer Glimmer ambtenaar was. Hij en zijne geestverwanten grepen gretig de gelegenheid ter uitvoering hunner plannen aan, en zij deden het met bekwaamheid. Reeds lang hadden zij alles er op voorbereid, jarenlang hadden zij ijverig gearbeid, het viel hun daarom volstrekt niet moeielijk de oude eerwaardige, maar juist daarom ook vermolnde vormen in elkaer te stooten, en nieuwe, die er veel vriendelijker uitzagen, daarvoor in plaats te stellen. Zij wisten die bij het volk ingang te doen vinden. Hunne voorstellen werden met geestdrift toegejuicht; daarvan verwachtte men alle heil, ofschoon de meesten er zich niet goed rekenschap van geven konden, of er op bedacht waren om goed het nieuwe te beproeven, eer het oude als afgedaan en onbruikbaar op zijde geworpen werd.

De heer Glimmer behoorde onder de helden van den dag; hij stond mede aan de spits der beweging. Hij triomfeerde. Nu meende hij, kon het onmogelijk missen, of alle plaatsen stonden voor hem open. Hij steeg ook binnen kort tot een aanmerkelijke hoogte, ofschoon niet zoo hoog, als hij gewenscht had, of meende werkelijk verdiend te hebben. In zijn vreugdezwijmel bezocht hij weder eens zijn zieke echtgenoot, en deed haar de gebeurtenissen van de laatste dagen mede. Hoezeer het haar verheugde, hem weder eens te zien, toch bedroefde de tijding, die hij haar bracht, haar ten hoogste. Zij kon niet nalaten haar nog steeds beminden man op de zachte en uitnemende wijze, die vrouwen zoo eigen is, en

haar zoo goed staat, ernstig op te merken, dat de handelingen van hem en zijne geestverwanten zich tegen alle goddelijke en menschelijke inzettingen aankantten, en daarom goddeloos waren; dat het einde nooit goed kon zijn, alhoewel het geluk hem nu scheen te begunstigen, en zij smeekte hem dringend, zich toch van zijn tegenwoordige omgeving en vrienden los te maken, die hem thans met roem en eer overlaadden, maar bij de minste wending der openbare meening, hem geheel in den steek laten zouden. Zij sprak zoo kalm en overtuigend, en toch zoo liefdevol en hartelijk, dat hij haar in zijn hart wel gelijk geven moest; maar toch sprak hij haar met warmte tegen, want hij was reeds verder gegaan dan zijne vrouw vermoedde. Toen het hem niet gelukte haar te overtuigen, verliet hij haar met verstoordheid. Maar ofschoon hij trachtte zich wijs te maken dat hij alleen boos was op zijne vrouw, die zulke dwaze en bekrompen inzichten had, en zoo hardnekkig aan het oude en verouderde vasthield, toch was hij eigenlijk met zichzelf in onvrede. Het ging hem als een kind, dat voelt ongelijk te hebben, maar het niet wil inzien, en daarom nog trotsch er bij wordt. Inplaats van den raad zijner gade op te volgen, en zich langzamerheid terug te trekken, sloot hij zich nog vaster bij de partij aan, waarvan hij eigenlijk het middenpunt was, en stortte zich hoe langer hoe dieper in den draaikolk, zonder te bedenken dat die hem al sneller in voortdurend nauwer kringen zou rondslepen, en hem eindelijk geheel verslinden.

In het volgende jaar kwam een nieuwe regeling van zaken tot stand, en werd de vorst genoodzaakt die goed te keuren. Zij was grootendeels het werk van den heer Glimmer. Hij verwierf zich daarmee veel roem bij zijn partijgenooten en zelfs in wijdere kringen. Zijne eerzucht, die half onbewust de voornaamste drijfveer voor zijne hande-

lingen geweest was, vond nu rijkelijk voedsel. Hij had nu het toppunt zijner glorie bereikt, ofschoon hij nog lang niet genoeg naar zijn zin in aanzien gestegen was. Daar kwam eene wending van zaken. Van toen af ging het met reuzenschreden achterwaarts, ook niterlijk. Een sterke partij in het land, die zich aanvankelijk door het zelfvertrouwen en de zegepralende houding der staatsverbetersaars had laten overbluffen, greep weder moed en werd met den dag stouter, terwijl de holheid en onhoudbaarheid van de andere richting al meer en meer werden ingezien. Toen nu eindelijk de vorst en zijne verstandigste raadslieden zich beslist bij die minderheid aansloten, werd de plaats der tot nu toe zegevierende partij gevaarlijk en dreigde onverdedigbaar te worden. Eenigen, die zich meer op den achtergrond gehouden hadden, trokken zich bijtijds terug. Anderen zochten ongemerkt zich met de partij der oude beginselen op goeden voet te stellen. De leidslieden, en daaronder de heer Glimmer, deden wel al wat in hun vermogen was om hunne partijgenooten bij elkander te houden en de reeds behaalde voordeelen te bewaren, maar zij zagen spoedig in dat hunne zaak hachelijk stond, ja, wellicht reeds geheel verloren was. Daartoe kwam het ook, toen de vorst de hem opgedrongen veranderingen voor ongeldig verklaarde.

Den leiders der beweging werd aan de hand gedaan hun eervol ontslag te nemen uit de betrekkingen, die zij zich hadden weten te verschaffen en buitenslands te gaan, terwijl zij anders kans hadden afgezet en ter rekenschap gedaagd te zullen worden. De meesten luisterden intijds naar raad. Ook de heer Glimmer verwijderde zich, en wel zonder afscheid te nemen van zijne vrouw, misschien wel omdat hij hare verwijtingen duchtte, van welke zijn geweten hem getuigde dat zij waarheid waren.

Eensklaps trof haar als een donderslag het bericht, dat

haar man stad en land verlaten had, en met de noorderzon vertrokken was. Van dien dag af ging hare gezondheid merkbaar achteruit. Zichtbaar zou haar levensdraad spoedig afgesneden worden.

Eenige dagen later liet zij door de oppasster den justitieraad verzoeken haar met eene visitie te vereeren. Voor zichzelf had zij niets te vragen. Otschoon haar man haar hulpeloos achtergelaten had, en zij als de vrouw van een voortvluchtig oproerling, van niemand eenigen onderstand te hopen had, was zij toch niet voor hare toekomst bezorgd; zij wist dat zij nog maar weinige dagen te leven had. Maar wel wroog de toekomst van haar zoon, die nog niets wist van zijn ongelukkige, verlaten positie, haar zwaar op het hart. Want hoewel de vaste overtuiging in haar leefde, dat de Vader der weezen hem niet verlaten of begeven zou na haar verscheiden, rekende zij het zich, — en terecht — tot een plicht, te doen wat in haar vermogen was, om hem aan goede verzorging over te laten. De justitieraad, die met hart en ziel der behoudende partij toegedaan was, begaf zich slechts onwillig tot de echtgenoot van een man, die reeds lang zijne achting verbeurd had. Hij meende in haar eene geestverwante van den vluchteling te zullen aantreffen, die, nu alles verloren was, bij hem bescherming zocht. Daarom was hij in het begin zeer koel en terughoudend. Maar spoedig bemerkte hij haar innige godsvrucht, en toen de zwaar beproefde vrouw haar geheele hart voor hem uitstortte en hem haar volkomen vertrouwen schonk, werd hij recht hartelijk en sprak met haar als een vader met zijne dochter, of als een kind Gods met zijne zuster. Het onderhoud duurde een geruimen tijd. De uitslag was, dat hij, na haar verscheiden, den knasp met zijne oppasster tot zich nemen, en, evenals gewis ook zijn godvreezende vrouw, hem opvoeden zou. Nadat de

de lijdende vrouw zich dus van haar plicht omtrent haar zoon gekweten had, en wel boven bidden en denken geslaagd was, geraakte haar geest al meer en meer van het aardsche los, en zag blijde uit naar het eenw'ig vaderhuis. Hare gebeden waren gewijd aan het welzijn van haar zoontje en aan de bekeering van haar echtgenoot.

Op zekeren avond wierp de lamp een flauw licht door de kamer. De oppasster liet den driejarigen Gustaaf zijn gebedje bij haar opzeggen, daar zijne moeder te zwak was om zijn stamelende bede te leiden. Maar dat gelukte niet goed, hij verlangde bepaald het bij zijne moeder te doen; zoodat zij hem met zwakke stem tot zich riep. Spoedig en blijde kwam hij bij haar, knielde neder en vouwde de handen, zij nam die in de hare. »Moeder, wat zijn uwe handen koud,» zeide het jongske. Zij zweeg. Hij zeide zijn avondgebedje op, dat zijn lieve moeder hem geleerd had. Zij was gewoon hem dan nog eenige woorden te doen bidden, die meer op bijzondere voorvallen betrekking hadden. Ook heden deed zij het, maar met groote zwakheid en afgebroken.

»Zegen mijn — lieven vader — en laat — hem spoedig weder — komen en — mij recht — lief hebben. — En wanneer — mijne moeder — naar den hemel — gegaan is —», de stem van het knaapje beefde, hij vermoedde zoo het scheen de ophanden zijnde scheiding; — »neem Gij mij — dan aan — als uw — lieve kind — want Gij zijt de — Vader der weezen — schenk — mij genade — om U altijd — te gehoorzamen en — lief te hebben tot in — eeuwigheid. — Amen!»

Toen hij geëindigd had hield zij zijne handen nog vast, en sprak nog: »Heb uw Heiland — lief, dan zal — het u — welgaan, en gij zult — gelukkig zijn — gelukkiger — dan uw — arme vader is. — Beloofst gij — dat, Gustaaf?»

»Ja,» antwoordde de knaap met heldere stem. Een lange pauze volgde.

»Licht! licht!» riep zij plotseling uit, »heerlijk licht!» Hare handen lieten los en zochten neder, zij viel in de kus- sens neder; een diepe zucht ontvlood hare borst. De oppas- ster ijde naar de sponde, en nam den knaap terug. De geest van de arme lijdere was ontvlood, en het Vaderhuid binnen- getreden. De zachte vrede van hen, die in den Heer ontals- pen, had zijne trekken op het gelaat van haar stoffelijk over- schot gteekend. Weenende drukte de oppasster haar de oogen toe. Zij beminde haar als eene zuster, en had veel van haar geleerd vooral wat den inwendigen mensch aangaat.

Gustaaf wist niet wat dit alles te beduiden had; nu eens zag hij zijne oppasster, dan weder het lijk zijner moeder aan. Eindelijk begon hij te spreken: »Moer slaapt,» riep hij uit, toen hij geen antwoord ontving. »Zij hoort er niets van.» »Ja lief kind,» sprak de oppasster schreiend, »zij slaapt om niet weer hier beneden te ontwaken.» En toen beproefde zij hem duidelijk te maken wat zij met die woorden meende. Toen het jongske het eindelijk begrepen had, weende hij bitterlijk en riep uit: »Ik zal alles doen wat mijne moeder mij gezegd heeft en den goeden Heiland zeer liefhebben.»

De oppasster bracht den armen jongen bij eene der buurvrou- wen, en ging toen den justitieraad het treurige nieuws bekend maken. Deze sprak: »Zij was een edele vrouw en, mensche- lijker wijze gesproken, een beter lot waard. Ik zal mijne belofte houden.» Dadelijk nam hij maatregelen voor een waar- dige begrafenis. Hij bewees haar de laatste eer, en vielen harer geestverwanten, vrome mannen, volgden den lijktoet; maar geen enkele van de nabestaanden haars mans. De justiti- eraad nam den kleinen Gustaaf en zijne oppasster tot zich. Ook zijne vrouw, een lieve Christin, nam met vreugde den armen wees tot haar zoon aan. Spoedig had Gustaaf zijn nieuwe ouders hartelijk lief; hij noemde hen kortweg »vader» en »moeder,» maar de laatste sou-tijds zijn »nieuwe moeder,»

om haar van zijn »zalige moeder» te onderscheiden. Het waardige echtpaar gaf hem een goede opleiding, hovenal voedden zij hem op in de vrees des Heeren, die het beginsel van alle wijsheid is. Zij smaakten de vreugde te zien dat de woorden, die zijne moeder op haar sterfbed tot hem gesproken had, diep in zijn hart geprent waren, en dat hij zocht ze getrouw na te komen.

Maar laat ons weder eens gaan zien hoe het ondertusschen met den ongelukkigen heer Glimmer ging. Zijne geestverwanten in het land, waarheen hij gevlucht was, brachten het noodige geld bijeen voor zijn overtocht naar Amerika. Daar vond hij alles geheel anders dan hij verwacht had. Hij had gehoopt, daar als martelaar der vrijheid ontvangen en gevierd te zullen worden; hij had dus gerekend op rijke ondersteuning; maar niemand van de voorstanders der vrijheid aldier, behalve een paar, die evenals hij gevlucht waren, bekommerden zich over hem, veelmin gaven zij hem onderstand. Hij ondervond dat daar het beginsel gold: »Help uzelven!» Wilde hij niet van honger omkomen in het land der vrijheid, dan moest hij werken en hard werken ook, zooals allen, die onvermogen in Amerika aankomen. Hij zocht eene plaats overeenkomstig zijne beschaving, maar tevergeefs, niemand kon hem als schrijver gebruiken, want hij verstond het Engelsch niet. Eindelijk werd hij koetsier bij een koopman. Had hij nu slechts het voorbeeld van den verloren zoon gevolgd en gezegd: »ik zal opstaan, en tot mijn Vader gaan, en zeggen: »Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en tegen U,» zie, dan zou hij weder waarlijk voorwaarts gegaan zijn ook in dezen geringen stand. Maar helaas! hij moest nog dieper zinken, nog meer achterwaarts gaan. Hij werd bitter, hij schreef zijn ongeluk toe aan zijne tegenstanders, die zijne omwentelingsplannen verhinderd hadden, hij haatte hen met een onverzoenlijken haat; maar het kwam

hem niet in de gedachte om zichzelf als de eigenlijke oorzaak van zijn ongeluk te beschouwen.

Na korten tijd verliet hij zijnen dienst als kosteler, en werd hofmeester in een logement, of liever eene herberg, zooals er in New-York honderden zijn. Daar knoopte hij spoedig nieuwe betrekkingen aan. Onder zijn nieuwe vrienden bevonden zich niet alleen vluchtelingen uit Europa, maar ook onvergenoege Amerikanen, die in verzet waren tegen de regeering van hunne republiek. Dezen brachten hem spoedig in aanraking met menschen, die eigenlijk tot de heffe des volks behoorden en zich, om zeer begrijpelijke redenen, bij woelgeesten uit de hoogere standen aangesloten hadden. Bij deze gold het vooral veel om met hem op goeden, vertrouwelijken voet te staan, en zoo zook hij al dieper en dieper. Zoo zijne beschaafde bekenden uit Europa, in wier midden hij zooveel opgang gemaakt had, hem nu weder gezien hadden, zij zouden in hem nauwelijks den hooggeplaatsten beambte van vroegeren tijd herkend hebben. Zijne partij hield briefwisseling met de onvergenoege in Duitschland, en trachtte het vuur der revolutie zooveel mogelijk aan te blazen. De heer Glimmer werkte naar vermogen daaraan mede.

In dien tijd won hij slechts eens bij een zijner oude partij-gangers in het vaderland, berichten in aangaande zijne vrouw en zijn zoon. Hij vernam den dood van de eerste, en de goede verzorging van den tweeden. Deze tijding maakte slechts geringen indruk op hem: »Zij was eene dwEEPster,» dacht hij, »zij heeft mij nooit kunnen begrijpen. Mijn zoon zal ook wel zoo vroom worden en is dus voor mij verloren. Voor zijn stand in de maatschappij is gezorgd, want de fijnen laten nooit elkaer in den steek.»

Zoo vervloog het eene jaar na het andere. De voormalige Duitsche regeeringsbeambte was gezonken tot het laagste peil

van de maatschappij. Er was geen straatrumoer, geene demonstratie, geene verkiezing, die met ruw geweld moest doorge-
 dreven worden, of hij had er een groot aandeel in. Hij had
 zich gewend aan het misbruik van bedwelmende dranken,
 want hij kwam met zijn ruwe partijgenooten in de gemeenste
 kroegen van New-York samen. Daar brak het jaar
 1848 aan. Uit Duitschland bereikte hem het nieuws, dat
 het uitgestrooide zaad der revolutie welig wortelen geschoten
 had, en walhaast vruchten dragen zou. Vele Duitsche vlucht-
 elingen, die in Amerika niets te verliezen hadden, besloten
 naar Europa terug te keeren, om aan den grooten bevrij-
 dingskrijg deel te nemen. Eenigen van hen uit ware liefde
 voor wat zij geloofden de vrijheid te zijn, anderen, en wel
 de meesten, om in dat troebele water te visschen. Vele
 der vluchtelingen, en wel de goedgegestellten, ble-
 ven terug. Om hunne vaderlandsliefde te toonen, betaalden
 zij de uitrusting en den overtocht van de uittrekkenden. Glim-
 mer was een van de eersten, die de reis ondernamen. Hij
 nam dienst bij het vrijcorps van een bekend volksmenner. In
 vele plaatsen zag men vol vreugde de vrijescharen binnen-
 komen, die »bevrijding van de tirannie" en »volkswelvaart"
 kwamen brengen; maar met nog veel meer genoegen zag men
 hen weer rechtsomkeer maken. Want ofschoon onder de vrij-
 scharen vele mannen gevonden werden, die waarlijk volgeest-
 drift waren voor de idéé, die zij zochten te verwezenlijken,
 mannen met streng zedelijke grondbeginselen, wien het ernst
 was met de vrijheid: voor de meesten was de schoone leuze
 een dekmantel der goddeloosheid, en volksgeluk een heerlijke
 titel voor hun eigen fortuin.

Zooals genoeg bekend is, de roes der overwinning duurde
 kort. De revolutie delfde het onderspit. De droom was spoed-
 dig voorbij. De saamgeraapte vrijheidsbenden stoven uiteen
 voor de geregelde bajonetten, als kaf voor den wind; de

menschen, die slechts uit zelfzucht eene zaak ondersteunden, waarvoor zij nooit een hart gehad hadden, redden zich, met goed zij konden, door een tijdige vlucht.

Glimmer ontkwam naar Zwitserland, waar hij wel veiligheid vond, maar geen brood. Gaarne was hij naar Amerika teruggekeerd, maar hij had geen reisgeld. Hij zocht hier en daar werk, maar kon niets vinden. Eindelijk raakte hij verzeild onder eene amokkelaarsbende, die uit Frankrijk en andere grenslanden verboden of zwaarbelaste goederen trachtte binnen te brengen. Zijn vroegere deelname aan den „vrijheidsoorlog,” en nog meer zijne koelbloedigheid, maakten hem spoedig tot aanvoerder der bende, die met groote onverschrokkenheid te werk ging, en den tolbeambten en douanen de handen vol werks gaf. Schijnbaar ging het dus weder met hem vooruit; hij stond aan het hoofd van eene bende vastberaden, moedige mannen, die gaarne en gewillig zijne bevelen volbrachten; hij had geld in overvloed en kon geheel naar zijn genoegen leven. Dat hij op een oneetlijke wijze in zijn levensonderhoud voorzag, hinderde hem valstrekt niet. Zoo zank hij al dieper en dieper.

Gustaaf Glimmer was ondertusschen door zijne pleegouders op voorbeeldige wijze opgevoed. Zij beminden hem als hun eigen kind. Toen hij omstreeks twaalf jaren oud was overleed zijn lieve pleegmoeder. Weinige weken later werd zij door den grijzen justitiernaad gevolgd. Nu was Gustaaf ten tweeden male wees. Maar de waardige man had goed gezorgd voor de toekomst van zijn pleegzoon. Hij had een kapitaal verbonden, groot genoeg niet alleen om hem zijn geheele leven voor gebrek te bewaren; maar ook om de noodige studien te kunnen volbrengen om eenmaal predikant te worden. De rest van zijn aanzienlijk vermogen had hij aan zijn eenigen neef vermaakt, een evangelisch geestelijken aan de Fransche grenzen, maar hij had er deze voorwaarde bij-

gemaakt, dat zijn neef voogd over den jongen Glimmer worden en verder voor zijn Christelijke opvoeding zorgen zou. Zijn neef nam gaarne deze voorwaarden aan, want hij gevoelde liefde voor den knaap, dien hij kort geleden, bij een bezoek aan zijn bloed- en geestverwant gebracht, gezien had. Gustaaf werd op een ander gymnasium overgeplaatst, dat dichtër bij de woonplaats zijns voogds lag, en welks rector met den predikant bevriend was. Hij maakte goede vorderingen, en verwierf zich de beste getuigschriften zoowel aangaande zijne kunde en vlijt, als omtrent zijn zedelijk gedrag. In de vacantiën bezocht hij geregeld zijn nieuwe woning, waar hij altijd even hartelijk welkom was. De zonen van den predikant beminden hem als hun broeder. Toen hij zijne studiën voleindigd had, trad hij bij een grafelijke familie als huisleeraar in dienst. Hij genoot, en ik durf zeggen, hij verdiende ook achting van zijne kweekelingen. Toen spoedig daarna de predikant van dat dorp overleed, verkoos de gemeente hem in diens plaats, want zij had hem lief, als iemand, die het Woord Gods zuiver verkondigde. Zoo werd hij predikant juist op den dertigsten verjaardag van zijn doop.

De heer Gustaaf Glimmer koos zich tot gade de oudste dochter van zijn voogd. Hun echt was gelukkig, want hij was niet alleen gegrond op hartelijke wederzijdsche liefde, maar ook op de innigste geestverwantschap. Ook temidden van zijns gemeente gevoelde de heer Glimmer zich recht gelukkig; hij was door de teederste vriendschapsbanden aan haar verbonden. Slechts éene gedachte wierp nu en dan eene schaduw op zijn geluk: die aan zijn ongelukkigen vader, wien hij zich nauwelijks meer herinnerde, maar van wien hij veel van zijn pleegvader vernomen had. Hoe gaarne had hij geweten of zijn vader nog leefde, wat er van hem geworden was, of hij zich tot den Heer gewend en bij Hem

rust en vrede gevonden had. Maar alle nasporingen bleven volkomen vruchteloos. Alleen wist hij, dat zijn vader naar Amerika vertrokken was, en daar verscheidene jaren in kommersvolle omstandigheden geleefd had, maar verder kon hij niets van hem te weten komen.

Het was de 25^{ste} Juni 1859, de een en dertigste verjaardag van zijnen doop, en de doopdag van zijn eerstgeboren zoon. Hij en zijne gade hadden zich met haar ouders, haar broeder en zuster en eenige vrienden juist geschaard rondom den goeden maar eenvoudigen feestdich.

Daar werd eene boodschap binnengebracht, waarbij hij verzocht werd zoo spoedig doenlijk een gevaarlijk' zieke te bezoeken in de cellulaire gevangenis. De gevangene verlangde den troost des Evangelies vóór zijn verscheiden te ontvangen. Verscheidene gasten waren lang niet tevreden met deze onverwachte stoornis van den vroolijken feestmaaltijd, ook omdat de gevangenis wel een uur ver was; zij meenden 't zou wel zoo'n haast niet hebben, en wel tot morgen wachten kunnen, maar de predikant en zijn schoonvader waren van een ander gevoelen.

»Wie weet!» sprak de heer Glimmer lachende, »of de Heer mij niet heden op den doopdag mijns zoons nog een bijzondere vreugde heeft toegedacht, door mij als getuige te roepen van de bekeering van een arm zondaar!»

Na afloop van den maaltijd vertrok de heer Glimmer onmiddellijk. Bij zijne aankomst in de gevangenis vernam hij, dat de zieke aanvoerder van eene smokkelaarsbende geweest was, die beschuldigd werd van zware overtredingen der wetten, maar die door de sluwheid van den aanvoerder zich steeds aan den arm des gerechts had weten te onttrekken. Slechts korten tijd geleden was het gelukt hen in hun ont-eerend bedrijf te stooren. Verscheidene van de smokkelaars waren ondanks hun heftigen wederstand gevangen genomen

en daaronder ook de aanvoerder, maar de laatste niet dan na een woedenden strijd, waarin verscheidene douanen gekwetst waren, doch eindelijk de misdadiger door een kogel in de zijde buiten gerecht gesteld was. De overigen hadden zich toen onderworpen. De aanvoerder had nu dringend gesmeekt om het bezoek van een geestelijke, en liet nog denzelfden dag.

De heer Glimmer vond bij zijne komst in de cel een reeds bejaard man op een stropleger uitgestrekt, die hem dadelijk vroegde of hij de verwachte geestelijke was. De cipier plaatste een stoel bij het leger en verwijderde zich.

»Mijnheer!» sprak de zieke, op wiens gelaat smart en wanhoop te lezen stonden, »ik heb u verzocht mij te komen bezoeken, omdat mijn geweten mij zegt, dat ik een groot zondaar ben, en omdat ik weet dat mijne levensdagen geteld zijn. Ontkom ik door een spoedigen dood aan de menschelijke gerechtigheid, ik kan toch niet Gods vierschaar ontvluchten, die ik reeds tegen mij gespannen zie. Ik wil u mijne zonden belijden, en uwe voorbede verzoeken.»

De ongelukkige legde onbewimpeld eene bekentenis van zijne misdaden af, die den leeraar een diepen blik slaan liet in den afgrond van menschelijke verdorvenheid, maar die hem ook overtuigde van diepgaand berouw en schrik voor het naderend oordeel. De heer Glimmer, die hartelijk medelijden met den boetvaardigen zondaar gevoelde, trachtte hem tot waar berouw en bekeering op te wekken. Eerst schilderde hij hem den toorn Gods, die onvermijdelijk op zoovele misdaden rusten moest. Maar toen wees hij hem den eenigen weg des behouds, en de vergeving en gelukzaligheid, die in het bloed van den Zoon Gods te vinden zijn.

De zieke luisterde met zichtbare ontroering naar deze woorden. Hij hing aan de lippen van den spreker; als een milde regen daalde het troostwoord in zijn verbroken hart. De heer

Glimmer bemerkte den indruk, dien zijne woorden maakten, en dankte God in den grond zijns harten. Toen knielde hij aan het strocleger neder, en bad den Vader in den hemel om genade en vergeving voor den verloren zoon, die van harte het woord gesproken had: »ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan, en zeggen: »Vader! ik gezondigd tegen den hemel en tegen U, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden." Hij werd dikwijls gestoord door het auikken van den kranke, die met gevouwen handen en ten hemel geslagen oogen ieder woord zacht nasprak. Toen de leeraar het Amen uitgesproken, en zich weder opgericht had, riep de zieke: »Genade, o God, genade, zooals aan den moordenaar aan het kruis!" Daarna zank hij uitgeput op zijn strocleger neder. Toen hij weder een weinig bijgekomen was, en de leeraar zich gereed maakte te vertrekken, dankte hij hem met tranen in de oogen voor zijn hartelijke deelneeming, en smeekte om eene spoedige herhaling van zijn bezoek. »Maar, mijnheer," voegde hij er bij, »ik ben u nog éene opheldering schuldig, waarom ik u zoo dringend uitnoodigde mij juist heden te bezoeken. Vandaag vóór 31 jaren was het de gelukkigste dag mijns levens, de doopdag van mijn eenigen zoon, en de dag, waarop ik bevorderd werd tot eene betrekking in dienst van den staat, die mij een onbekommerd levenslot bezorgde."

De heer Glimmer zag verbaasd op, en antwoordde: »Ik vier heden ook den doopdag van mijn eerstgeboren zoon, en het is vandaag ook juist een en dertig jaren geleden dat ik gedoopt werd. Hoe wonderlijk!"

»Waar zijt gij geboren?" riep de zieke, terwijl hij hem scherp aanzag.

»Te N."

»En gij heet . . . ?"

»Gustaaf Glimmer."

De oude man zonk bewusteloos op zijn strooleger neder. Verschrikt greep de heer Glimmer een kruik met water, die in zijne nabijheid stond. Hij besprengde het gelaat van den zieke. Eindelijk kwam deze weder bij.

»Barmhartig God!» riep hij uit, »ik heb mijn kind en zijne moeder in mijne goddeloosheid verlaten, en nu zendt Gij mij dat kind, wiens vader ik niet waardig ben te heeten, terug om mij tot U te leiden.»

En hij weende heete tranen. De heer Glimmer was verward en wist niet wat hij zeggen zou. De zieke bad hem nog eens te gaan zitten, om hem zijn levensloop te verhalen, en daardoor zijne woorden te rechtvaardigen. En toen vertelde hij hem wat wij reeds weten. Hij maakte gewag van zooveel kleine trekken, die de vader alleen weten kon; hij noemde de namen van den justitieraad, van de oppasster en van de familieleden, zoodat de heer Glimmer geen oogenblik er aan twijfelen kon, of hij zijn armen vader ontmoette, die zooveel jaren het voorwerp zijner gebeden geweest was. De leeraar reikte hem de hand, en weende met zijn vader. Zij spraken langen tijd over zijn zalige moeder en haar uiteinde; over de lotgevallen des zoons; over den voortreffelijken justitieraad, die hem tot een waar vader geweest was, en over verscheidene andere onderwerpen. Eindelijk kwam de cipier, die bezorgd werd, eens zien of den leeraar ook een ongeluk overkomen was. De heer Glimmer stond op.

»Zoo niet reeds heden, kom ik toch morgen bepaald weder, zoo God wil,» sprak hij. Hij reikte zijn vader nog eenmaal de hand; deze drukte daar een vurigen kus op. Hij echter kuste zijn vader tot groote verwondering van den cipier, en verwijderde zich snel.

De heer Glimmer ijfde naar huis, waar hij de zijnen ook in ongerustheid vond over zijn lang wegblijven. Zij ver-

blijdden zich zeer, hem goed en wel weder te zien, maar bemerkten toch dat hij diep bewogen was.

»Vertel ons toch, lieve man,» zeide zijne vrouw, nadat hij plaatsgenomen had, »wat is er gebeurd. Zeker iets zeer smartelijks.»

De leeraar herstelde zich, en antwoordde: »Gij herinnert u, dat ik, bij mijn vertrek, het vermoeden kenbaar maakte, dat de Heer mij misschien op dezen heuchelijken dag een buitengewone vreugde bereid had. Zoo is het. Ik heb mijn armen, dubbel verloren vader wedergevonden en hij is als een arm zondaar door God wedergevonden.» En nu vertelde hij beknopt, wat er voorgevallen was. Daarna wenkte hij zijne vrouw, en ging met haar in de aangrenzende kamer. Hij stelde haar voor, zijn vader in huis op te nemen, en te verzorgen tot zijn dood, die wellicht niet meer ver zou zijn, en, zoo hij hoopte en geloofde, in vrede. Zijne echtgenoot stemde het niet alleen met vreugde toe, maar zeide hem, dat zij dadelijk het plan opgevat had, toen zij zijn verhaal hoorde. »Ik dank u,» riep hij verrukt uit, en drukte haar een vurigen kus op de lippen. »Ik zal dadelijk naar den graaf gaan, en zijne voorspraak verzoeken; ik heb rust, noch duur vóór dat deze zaak in orde is. Verontschuldigd mij bij onze gasten.»

Hij vond den graaf, die hem steeds gunstig gebleven was en bij wien hij als huisvriend beschouwd werd, gelukkig thuis, en verhaalde hem openhartig de geheele geschiedenis. De graaf bedankte hem voor zijn vertrouwen, liet zich alles tot in de kleinste bijzonderheden verhalen, en stelde toen een adres op aan het opperste gerechtshof, waarbij hij verzocht om den gevangene, die toch den arm der gerechtigheid niet ontvluchten kon, en waarschijnlijk nog maar korten tijd te leven had, vergunning te geven bij den leeraar in huis te komen wonen. Hij voegde er een particulier schrijven bij,

aan den president van het gerechtshof, met wien hij persoonlijk bevriend was, waarbij hij zich borgstelde ingeval de gevangene mocht ontkomen. Hij besloot met eene bede om spoedig antwoord, daar het leven in gevaar was. Dadelijk werd de brief aan zijn adres verzonden.

Toen de gasten vertrokken waren, verklaarde de jonge vrouw, onder tranen aan haren man, dat deze dag voor haar bijzonder zegenrijk geweest was, en een diepen, ja zooals zij geloofde, een onuitwischbaren indruk op haar gemaakt had. Het was de vurigste wensch van haar hart, te leven zooals zijne moeder geleefd had. De heer Glimmer omarmde zijn lieve vrouw. »Laat ons beiden Hem liefhebben, die ons eerst liefgehad heeft, en ook onzen zoon, die heden in zijn verbond opgenomen is, vroeg deze liefde leeren aankweeken, dan zullen u de treurige ondervindingen gespaard worden, die mijne moeder ten deele vielen, en mijn geluk zal zoo volkomen zijn als voor een pelgrim in het land der vreemdelingschap mogelijk is." En beiden knielden neder, en bevalen zich en hun kindje opnieuw aan Gods Vaderzorg, en baden Hem dat Hij zijn werk in hen allen, en vooral in den ongelukkigen ouden vader, genadig wilde voltooien.

Zij konden beiden langen tijd den slaap niet vatten, en de heer Glimmer was ernstig bezorgd dat de aangrijpende gebeurtenissen van den dag het gestel zijner gade te zeer zouden hebben geschokt. Gelukkig bleek dit anders. Den volgenden dag reeds vroeg maakte zij alles in gereedheid om den ouden man te ontvangen. Hare liefde zorgde voor al die kleine gemakken, die den lijder zijnen toestand dragelijk maken konden. De heer Glimmer zag met stille vreugde hare bedrijvigheid aan. Hij wachtte met groote spanning het antwoord van het gerechtshof. Des namiddags kwam een bode van den graaf hem roepen. Het gerecht had op de voordracht van den president zijne toestemming gegeven tot

het vervoer van den zieke naar de pastorie. De graaf bood zijn vriend een gemakkelijke koets om den lijder af te halen, en gaf hem een zijner bedienden mede, om hem de behulpzame hand te bieden. Dadelijk begaf de predikant zich naar de gevangenis, want ieder oogenblik verzuim kwam hem voor als onrecht jegens zijn vader.

Hij vond den zieke niet in den toestand, dien hij gewenscht had. De troost, dien hij gisteren deelachtig geworden was, was weder verdwenen; zijne zonden wogen met eentenaarslast op zijne ziel; zelfs grensde zijne gemoedsgeestelijkheid aan de wanhoop van hen, die eens roepen zullen: »Bergen, valt op ons; heuvelen, bedekt ons!» Het duurde lang eer hij opnieuw gehoor gaf aan de liefderijke toespraak van zijn zoon; nog langer eer hij weder moed gresp en het woord »genade» kon uitspreken van ganser harte. Het bericht dat hij naar het huis van zijn zoon gebracht worden zou, en daar door zijne schoondochter met kinderliefde verwacht werd, hoorde hij ootmoedig aan. Hij zeide het geheel onwaardig te zijn. De binnentredende geneesheer, die vernomen had dat de gevangene zou vervoerd worden, meende wel, dat het niet zonder gevaar geschieden kon, daar de koorts sedert den vorigen dag beduidend toegenomen had, maar hij wilde het toch niet tegenhouden, daar het later misschien nog moeielijker zou kunnen zijn dan nu. Hij zag wel, dat hij een zorgvuldigs verpleging niet behoefde aan te bevelen, want die zulk een zieke in zijn huis opnemen wilde, zou het daaraan niet laten ontbreken. Op verzoek van den leeraar zorgde hij voor het noodige, en beloofde ook, den zieke spoedig aan zijn nieuwe verblijf te komen opzoeken.

Mevrouw Glimmer had haar eigen vader nauwelijks met grooter liefde kunnen oppassen. Ofschoon zij nog niet volkomen van haar kraambed hersteld was, liet zij toch niet

toe dat iemand anders hem verzorgde. De geestelijke behoeften van den zieke lagen haar even na aan het harte als haren echtgenoot. Zij las hem dikwijls voor uit den Bijbel, of uit een of ander stichtelijk boek, en wanneer de lijder soms wat ongeduldig werd of donkere oogenblikken had, wist zij hem liefderijk op te beuren en weder de opgeruimdheid terug te geven. Spoedig gevoelde hij zoo veel liefde voor zijn getrouwe verzorgster, dat hij slechts tevreden was, zoo zij zich in zijne nabijheid bevond. Op zijn verzoek moest zij dikwijls haar zoontje in zijne kamer brengen, en dan zag hij het onbewegelijk aan, tot de tranen van aandoening hem langs de wangen rolden.

Van dag tot dag werd hij zwakker, maar naarmate de uitwendige mensch snel afnam, werd de inwendige al sterker en steeg hemelwaarts, zooals hijzelf erkende en er Gods onuitsprekelijke genade in dankte.

Na verloop van omstreeks veertien dagen maakte de geneesheer den predikant opmerkzaam, dat het einde van den lijder niet verre meer was, en misschien zijn leven nog maar weinige uren meer gerekt worden kon. Langzaam werd dit bericht den zieke overgebracht. Zijne van smart verwrongen trekken verhelderden. »Ik dank U, mijn God!» riep hij uit, »mijne begeerte is ontbonden en met Christus te zijn. Want ik weet, dat Hij mij niet zal uitwerpen, als ik tot Hem kom. En hoe zal mijn gelukzalige vrouw zich verheugen, als haar diep gezonken, verloren man met haar nederknielt aan de voeten van onzen Heiland! — ik dank u voor uwe liefde — God schenkt mij de zekerheid van mijne zaligheid! — Het is louter genade — de genade, die den moordenaar aan het kruis geschonken werd.»

Zijne kinderen herinnerden hem eenige heerlijke woorden uit het Boek der boeken, en bewalen zijn scheidende ziel aan de genade des Heeren. De stervende viel in eene slui-

mering; na ongeveer tien minuten sloeg hij de oogen weder op, zag zijne kinderen aan met een blik vol liefde, en slaakte een diepen zucht. Zijn geest was wedergekeerd tot zijn Maker.

»Vrede zij met u!» sprak zijn zoon, en legde de hand op het voorhoofd zijns vaders. Toen knielde hij neder met zijn schreiende echtgenootte om een gebed tot God op te zenden. Toen hij het »Amen» gesproken had, zeide mevrouw Glimmer: »De Heer heeft alles welgemaakt.»

»Amen!» sprak de zoon, en sloot zachtjes zijnen vader de oogen.

